

مسائل فلسفه

نوشتهٔ برتراند راسل

ترجمهٔ منوچهر بزرگمهر

شرکت سهامی انتشارات خوارزمی

فهرست

۷	مقدمه مترجم
۱۵	مقدمه مؤلف
۱۷	۱. بود و نمود
۳۰	۲. وجود ماده
۴۴	۳. ماهیت ماده
۵۴	۴. اصالت معنی
۶۵	۵. معرفت و علم توصیفی
۸۱	۶. استقراء
۹۴	۷. علم ما به اصول کلی
۱۰۸	۸. علم اولیه چگونه ممکن است
۱۱۸	۹. عالم کلیات
۱۳۰	۱۰. علم ما به کلیات
۱۴۱	۱۱. علم شهودی
۱۵۰	۱۲. حقیقت و بطلان - صدق و کذب
۱۶۴	۱۳. علم و خطا و ظن و احتمال
۱۷۵	۱۴. حدود علم و معرفت فلسفی
۱۸۹	۱۵. فایده فلسفه

مقدمه مترجم

کسی که فلسفه غرب را درست بررسی کند متوجه می‌شود که مسیر تطور آن با مسیر تطور فلسفه یونانی و فلسفه مشاء اسلامی چه تفاوتی عمده داشته است. در فلسفه قدیم انسان و قوای عقلی او امری ثابت و مفروض بود و همهٔ جهد و تلاش فکری اهل حکمت مصروف وصف و بیان عالم خارج می‌شد. بحث وجود یا به اصطلاح فرنگیها «انتولوژی» موضوع اصلی فلسفه قرار داشت و به قول کانت فیلسوف آلمانی کمتر کسی به این فکر می‌افتاد که ببیند ذهن انسان تا چه حد برای حل مسائل فلسفی استعداد و طاقت دارد. راست است که قدما در تعریف فلسفه می‌گفتند «علم به احوال اعیان موجودات است بر حسب طاقت بشری» اما تعیین حد این طاقت جز بطور استطراد از مطالب حکمت قدیم بشمار نمی‌رفت. در فلسفه جدید از زمان لاکبه بعد، «بحث معرفت» یا اپیستمولوژی اهمیت بیشتری یافته است. تحقیق دربارهٔ ذهن انسان که مبدأ روان‌شناسی علمی است و تشخیص اموری که ممکن است متعلق آن قرار گیرد و تعیین اموری که بنا به تعریف نمی‌تواند معلوم آن گردد از جمله مباحث مهم این رشتهٔ جدید فلسفه محسوب می‌گردد.

از این تاریخ يك اختلاف تازه بر اختلافات کهن فلسفی افزوده می‌شود زیرا تا وقتی که فقط از عالم خارج بحث می‌شد اختلاف بر سر این بود که آیا عالم واقعیت دارد یعنی صرف نظر از اینکه متعلق ادراک انسان قرار گیرد فی نفسه و بذاته وجود عینی دارد یا آنکه وهم و خیال صرف و مخلوق ذهن انسان است و یا اینکه

۱. فلسفه متکلمین اسلامی بکلی مبتنی بر آراء ارسطو نبوده است و بسیاری از اصول و عقاید مکتب روافیان و حتی شکاکان یونانی در آن تأثیر داشته امام محمد غزالی و امام فخرالدین رازی از جمله مخالفان سرسخت فلسفه ارسطویی بوده‌اند و انتقادات و تحلیلات و تشکیکات آنها امروزه هم مورد کمال توجه و اعتناء محققان است.